

**FAKULTA
ELEKTROTECHNICKÁ
ČVUT V PRAZE**

Motivace domácností pro pořízení fotovoltaických elektráren

Typologie investorů

Srpen 2023

Autoři:

Ing. Michaela Makešová, FEL ČVUT

Michaela Valentová, MSc., PhD., FEL ČVUT

Mgr. Matouš Pilnáček, Sociologický ústav AV ČR

Poděkování

Výzkum byl připravován a realizován od podzimu 2020 do února 2022, kdy proběhlo hlavní dotazníkové šetření ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí, jehož pracovníkům patří velké poděkování za pomoc s distribucí dotazníku. Zároveň děkujeme také všem respondentům a respondentkám. Autorský tým by také zároveň chtěl poděkovat Mgr. Martinu Buchtíkovi, Ph.D., sociologovi a řediteli výzkumné agentury STEM, za konzultace v metodologické části výzkumu. Zároveň děkujeme také Mgr. Markétě Rizikyové z FEL ČVUT za pomoc při přípravě této zprávy a Kristýně Marouskové za grafickou úpravu a tvorbu autorských obrázků.

Obsah

1. Úvod	4
2. Popis vzorku	5
3. Faktory motivace a výběr modelu	9
4. Šest tříd investorů do fotovoltaiky	10
Ekologové	11
Pragmatictí ekologové	12
Ekonomové	13
Soběstační	14
Technici	15
Nevyhranění	16
5. Další postoje českých investorů do fotovoltaiky	17
6. Závěr	20

1. Úvod

Obnovitelné zdroje energie (OZE), včetně fotovoltaiky (FVE), jsou klíčovou součástí transformace a dekarbonizace energetiky. Díky klesajícím investičním nákladům je instalace FVE již nyní v mnoha případech pro domácnosti ekonomicky efektivní. Růst cen energií (jako důsledek mimo jiné ruského vpádu na Ukrajinu) navíc kromě ekonomické a ekologické stránky připomněl i důležitost energetické soběstačnosti. Vznikly tak podmínky, v nichž mnoho obyvatel začalo přemýšlet nad vlastními alternativními zdroji energie, ať z důvodu zvažování vlastních ekonomických nebo i širších geopolitických přínosů.

Fotovoltaika je jednou z významných technologií, které budou hrát roli v nadcházející transformaci energetiky, v kombinaci jak velkých komerčních instalací, tak malých rezidenčních instalací. V důsledku toho bude zejména v sektoru domácností transformace energetiky zahrnovat velké množství složitých individuálních rozhodnutí. Je tak zásadní pochopit, jakým způsobem se tato rozhodnutí přijímají.

Tato výzkumná zpráva se proto zabývá analýzou motivací českých domácností při pořizování fotovoltaických elektráren. Představuje typologii investorů do fotovoltaiky z řad domácností.

Po důkladné rešerši literatury a řízených rozhovorech s investory a dalšími zúčastněnými aktéry, tj. se zástupci firem a veřejného sektoru, bylo v červenci 2021 spuštěno pilotní dotazníkové šetření, jehož se zúčastnilo cca 200 respondentů. Hlavní dotazníkové šetření následovalo na začátku února 2022. Protože drtivá většina instalací FVE byla v té době financována skrze program Nová zelená úsporám (dále NZÚ), dotazník byl zaslán prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR (dále SFŽP) příjemcům této dotace. Dotazník byl rozeslán na cca 15 000 e-mailových adres, z toho dotazník vyplnilo 2 565 respondentů.

2. Popis vzorku

Vzorek se skládá z majitelů soukromých fotovoltaických elektráren (dále FVE), kteří k jejich financování využili zdroje z programu NZÚ a zároveň odpověděli na zasláný dotazník¹². Mezi respondenty dotazníku bylo 92 % mužů, 8 % respondentů byly ženy. Z toho lze konstatovat, že muži mají (výrazně) častěji na starost administraci (respektive komunikaci) dotací. Na druhou stranu z toho lze jen málo usuzovat na vlastní postup rozhodování v dané domácnosti³.

Nejvíce respondentů dosahuje **měsíčních příjmů**, které se pohybují mezi 40 až 80 tisíci korun za celou domácnost. Tito respondenti byli v průzkumu zastoupeni 48 %. Měsíční příjem na domácnost, který nepřesahuje 40 tisíc korun, uvedlo 23 % respondentů. U 29 % respondentů příjem za celou domácnost přesahuje 80 tisíc korun.

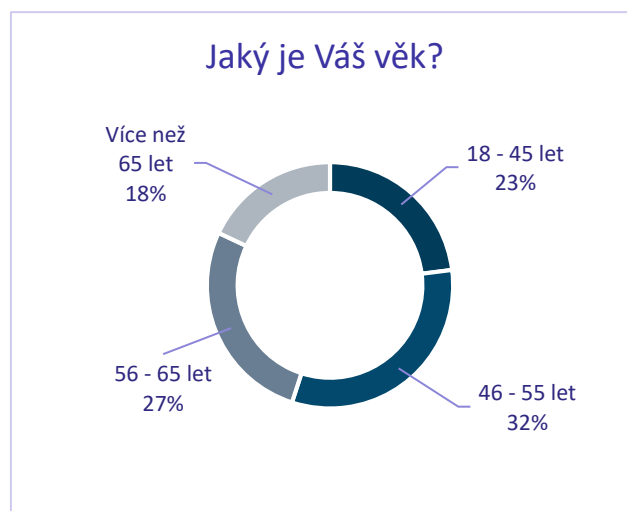
Nejčastěji, přesně 32 %, jsou mezi respondenty zastoupeni lidé **ve věku** mezi 46 a 55 lety. 27 % respondentů dosáhlo věku 56 až 65 let. Dále 23 % je mezi 18 a 45 lety. Respondenti starší 65 let byli v průzkumu zastoupeni 18 %.

Celkem 35 % respondentů pochází **z měst** s méně než 1000 obyvateli, 29 % pak bylo z měst s 1 000 až 5 000 obyvateli. Respondenti z měst s více než 50 tisíci obyvateli měli v dotazníku zastoupení 14 % a 22 % respondentů pochází z měst s 5 000 až 50 000 obyvateli.

Vzorek byl složen z obyvatel celé České republiky. Nejvýznamnější zastoupení měl přitom Středočeský **kraj**, kde bydlí celkem 22 % respondentů. Následuje Jihomoravský kraj s 12 % a Moravskoslezský kraj s 11 % respondentů. Vzorek odpovídá rozložení obyvatel v ČR.

Obrázek 1 Měsíční příjem domácnosti

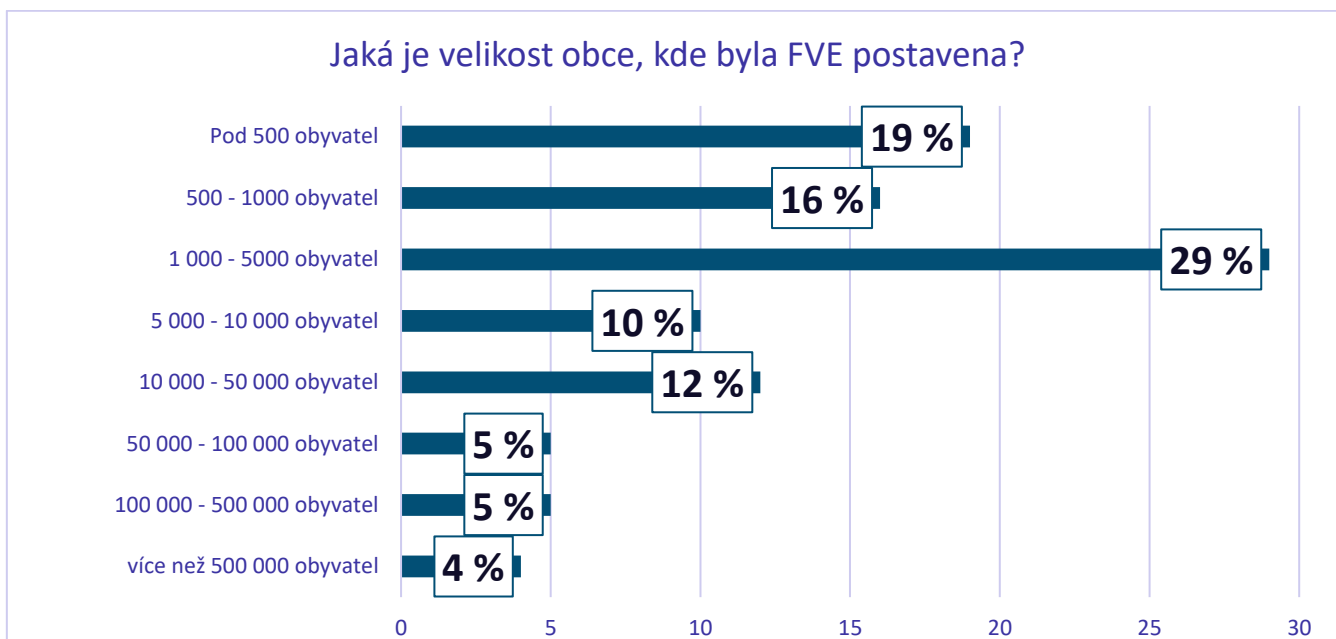

Obrázek 2 Věk respondentů

¹ Jako opora výběru sloužila databáze kontaktů SFŽP, byli kontaktováni jen ti majitelé FVE, kteří projekt spolufinancovali z NZÚ. To je však v celkovém pohledu více než 95 % všech realizovaných projektů v době sběru dat. Přestože v tomto ohledu může ve studii dojít v důsledku k dílčímu zkresení, lze předpokládat (s ohledem na fakt, že jde téměř o úplnou oporu výběru), že tato zkresení budou v celkovém pohledu na získaný datový soubor marginální.

² Obeslána byla celá databáze SFŽP, tedy více než 95 % majitelů FVE (v době sběru dat) mělo možnost se studii zúčastnit. Kromě úvodního kontaktování emailem následovala ještě jedna mailová upomínka. Kontrolou regionu můžeme konstatovat, že získaný výběrový soubor (ti, co se výzkumu zúčastnili) se neliší od těch, kteří se výzkumu nezúčastnili.

³ Kontaktní osobou dotazníkového šetření byl vždy právě jeden člen domácnosti, který je uveden v databázi SFŽP. Systematicky významně častěji šlo o muže. Protože můžeme předpokládat, že do určité míry mohlo být rozhodování součástí vyjednávání celé domácnosti (respektive dospělých osob), je toto určitý limitující prvek celé studie. V návazném výzkumu se budeme věnovat i potvrzení nebo vyvrácení hypotézy, zda další osoby nevnímají rozhodování rozdílně. Jedním z dalších navazujících analýz tak může být průzkum interního rozhodování v domácnostech, která by reagovala na jasnou genderovou disbalanci v dotazníkovém průzkumu.

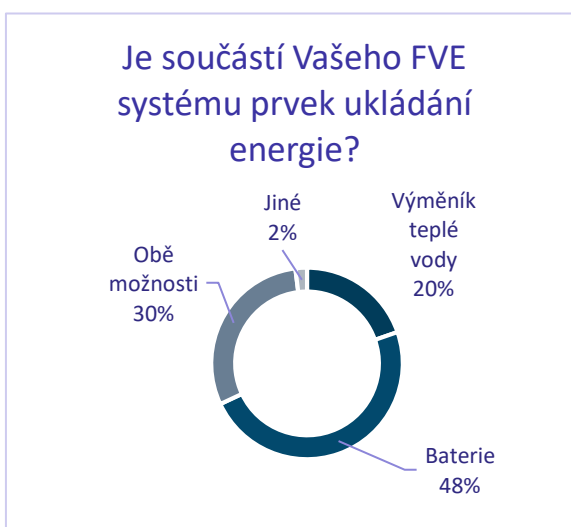
Obrázek 3 Detailní zastoupení obcí dle velikosti

Výzkum se ptal i na dosažené **vzdělání** respondentů. Nejčastěji byli zastoupeni lidé s vysokoškolským vzděláním, a to 60 %. Lidé se středoškolským vzděláním bylo 31 %. A 9 % lidí z průzkumu dosáhlo základního vzdělání.

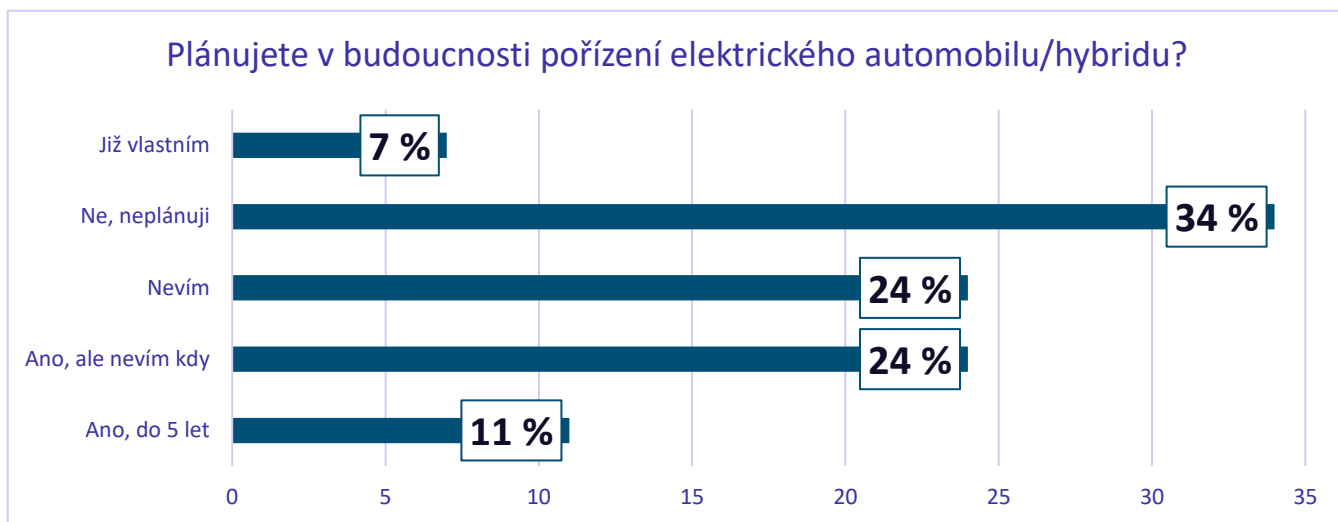
Obrázek 4 Vzdělání respondentů

Zhruba pětina respondentů vlastní instalaci FVE pouze se **zásobníkem** na teplou vodu, zbytek respondentů zainvestovalo do instalací FVE buď pouze s baterií (48 %) nebo využili obě možnosti (30 %). Bez akumulace jsou pouze 2 % instalací. Drtivou většinu instalací si respondenti pořídili na **stávající domy** (90 %), jen 10 % instalací bylo na novostavbě. Co se týče **instalované kapacity**, tak méně než 3 kWp vlastní 11 % respondentů, mezi 3-6 kWp vlastní 67 % respondentů, přes 6 kWp 20 % respondentů. 2 % respondentů uvedla, že neví.

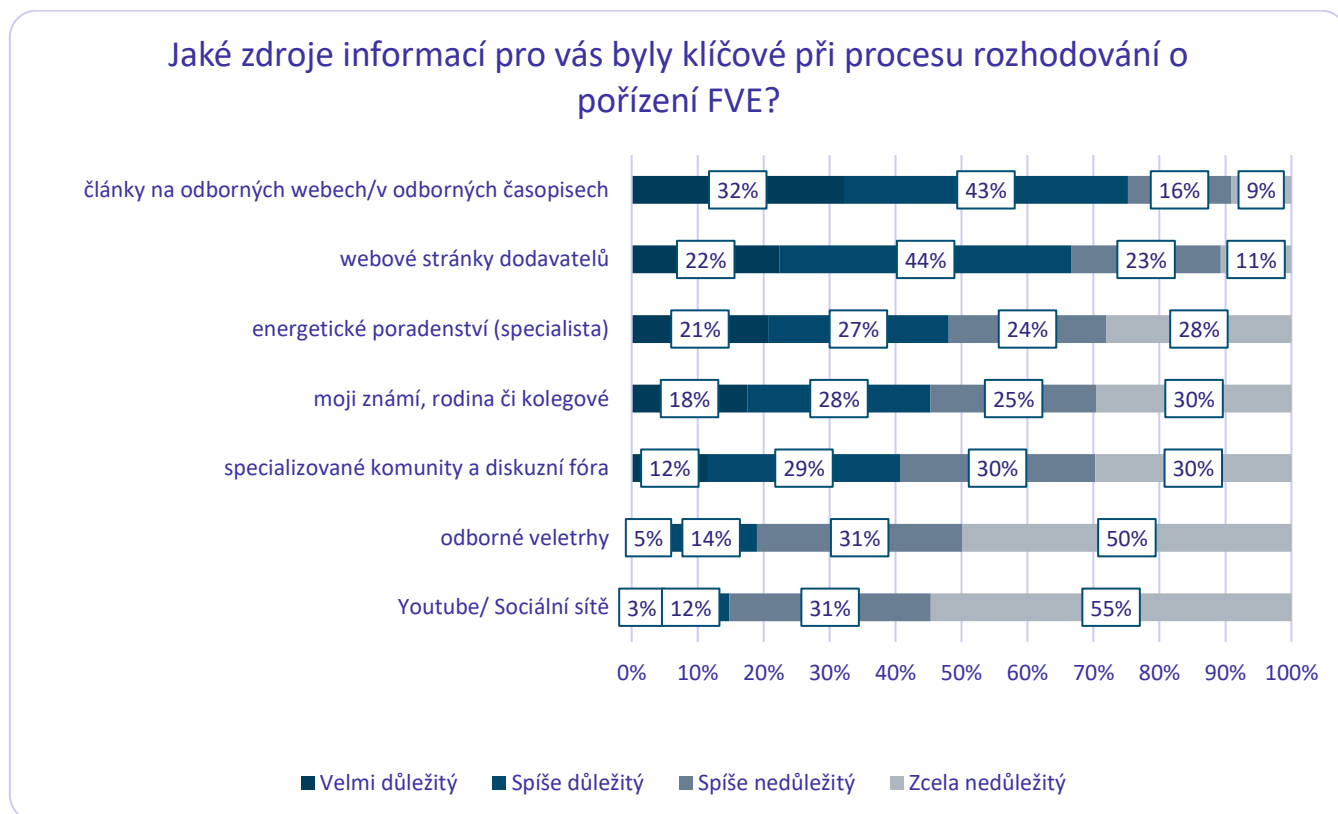
Obrázek 5 Ukládání energie

Většina respondentů má kladný nebo neutrální vztah k **elektromobilitě**. Pouze třetina (34 %, tj. 872 respondentů) tvrdí, že si elektromobil v budoucnu nepořídí, téměř čtvrtina (604 respondentů) neví. Zbytek respondentů elektromobil už vlastní nebo si ho plánuje někdy v budoucnu pořídít.

Obrázek 6 Pořízení elektromobilu

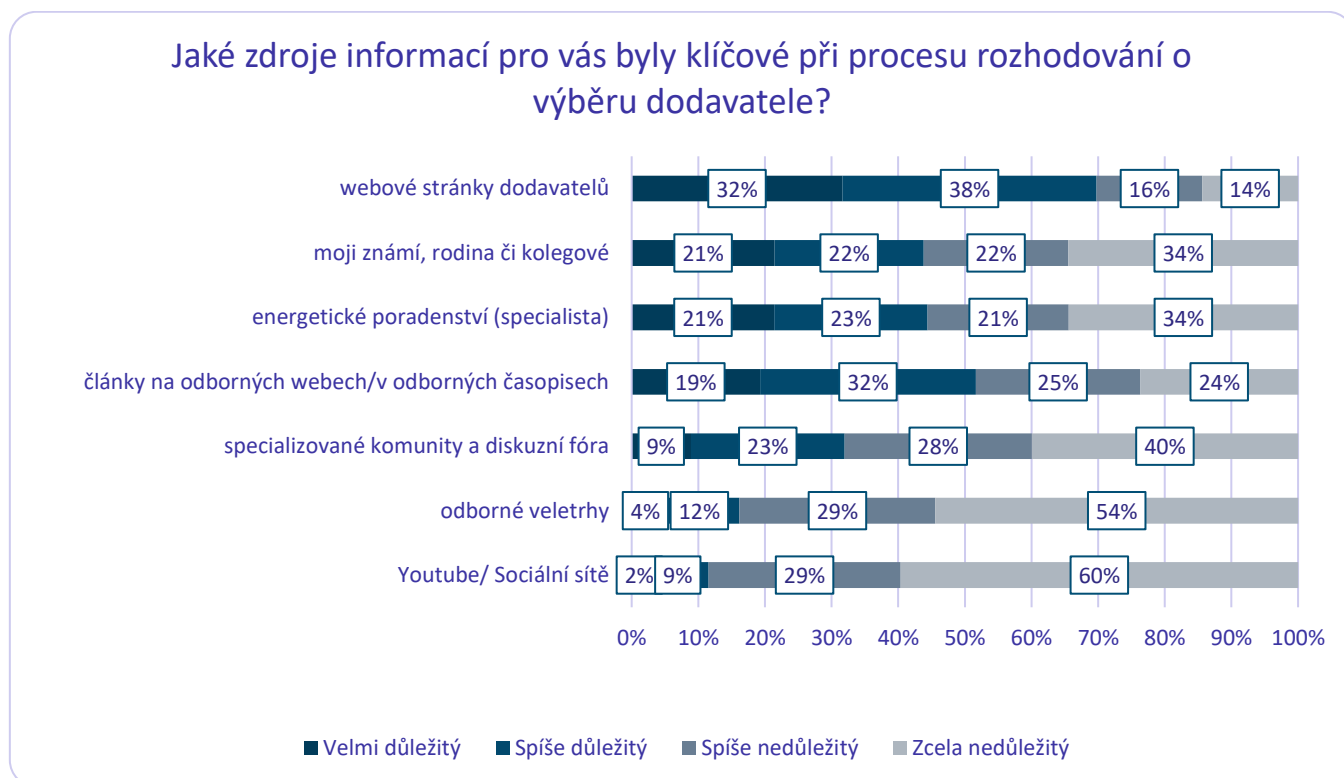
Mezi nejčastější **zdroje informací**, ze kterých respondenti čerpali při rozhodování o tom, jestli si vůbec fotovoltaiku pořídí, patří internet. Tam lidé vyhledávají nejen články na odborných webech, ale také informace na stránkách jednotlivých dodavatelů fotovoltaiky. Významně nicméně působí i ústní doporučení a zkušenosti rodinných příslušníků a známých nebo přímo specializovaných energetických poradců. Méně významným zdrojem informací jsou diskusní fóra a specializované komunity a odborné veletrhy. Nejméně důležitým zdrojem byly pro respondenty videa na Youtube či informace z ostatních sociálních sítí.

Obrázek 7 Zdroje informací při pořizování FVE

Podobně pak respondenti sbírají **informace při výběru konkrétního dodavatele** fotovoltaiky, kde hrají klíčovou roli webové stránky jednotlivých dodavatelů a poté rovněž doporučení od rodiny, známých či kolegů. Články na odborných webech a v odborných časopisech sice také sehrávají

významnou roli při rozhodování o konkrétním dodavateli, nemají ovšem tak významný vliv jako při otázce, zda fotovoltaiku vůbec pořídit.

Obrázek 8 Zdroje informací při výběru dodavatele FVE

3. Faktory motivace a výběr modelu

Výzkumný tým následně pomocí faktorové analýzy na identifikovaných proměnných rozhodování určil čtyři faktory motivace, které hrají roli při rozhodování o investici do fotovoltaiky⁴.

Prvním z nich je **Ekonomický (či finanční) faktor motivace**, který se vztahuje jak k přístupu investora k celkové finanční úspoře při spotřebě energie pro domácnost, tak i k rychlé návratnosti investice. Vnějšími činiteli jsou zde především ceny energií na trhu, výhled jejich vývoje a cena pořízení a instalace FVE.

Ekologický faktor motivace udává, jak investor vnímá důležitost pozitivního vlivu FVE na životní prostředí, potažmo jak fotovoltaické instalace přispívají k úspoře fosilních paliv. Obecně tento faktor označuje snižování dopadů na životní prostředí.

Dalším je **Faktor technické motivace**, pod který spadá nezbytnost inovace technického vybavení domácností a komfort bydlení. Zároveň platí, že se technický faktor vztahuje k tomu, nakolik je domácnost díky technickému vybavení nezávislá na externích zdrojích energie a nakolik je tím pádem i soběstačná.

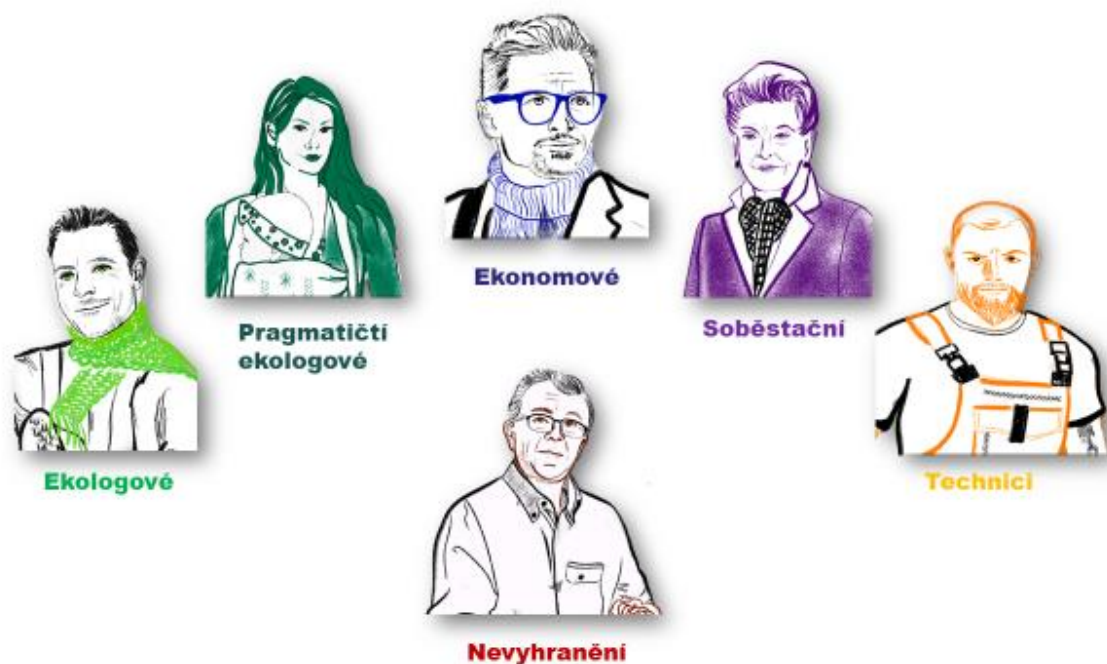
Faktor společenské motivace, který zastřešuje vedle samotného sociálního statusu a názorů komunity, v níž se investor pohybuje, například i to, jak by potenciální instalace FVE mohla zvýšit celkovou hodnotu nemovitosti.

Hlavní metodou stanovení faktorů, jak již bylo zmíněno, byla faktorová analýza provedena na řadě identifikovaných proměnných. Tato výzkumná metoda typicky nemusí mít pouze jedno řešení. Výsledkem výpočtů bylo tedy více scénářů modelu, z nichž byl vybrán čtyřfaktorový model s 6 skupinami investorů. Metodou identifikace skupin pak byla metoda analýzy latentních tříd (Latent Class Analysis, LCA), která se opírá o model vztahu mezi nepřímou (neměřitelnou, neznámou, hypotetickou) kategorizovanou proměnnou (s definovaným počtem hodnot) a přímými (měřitelnými, pozorovanými) kategorizovanými proměnnými. Tím pak identifikuje společné znaky v rámci jednotlivých tříd a pomáhá je odlišovat. Zároveň umožňuje stanovit charakteristiky jednotlivých tříd.

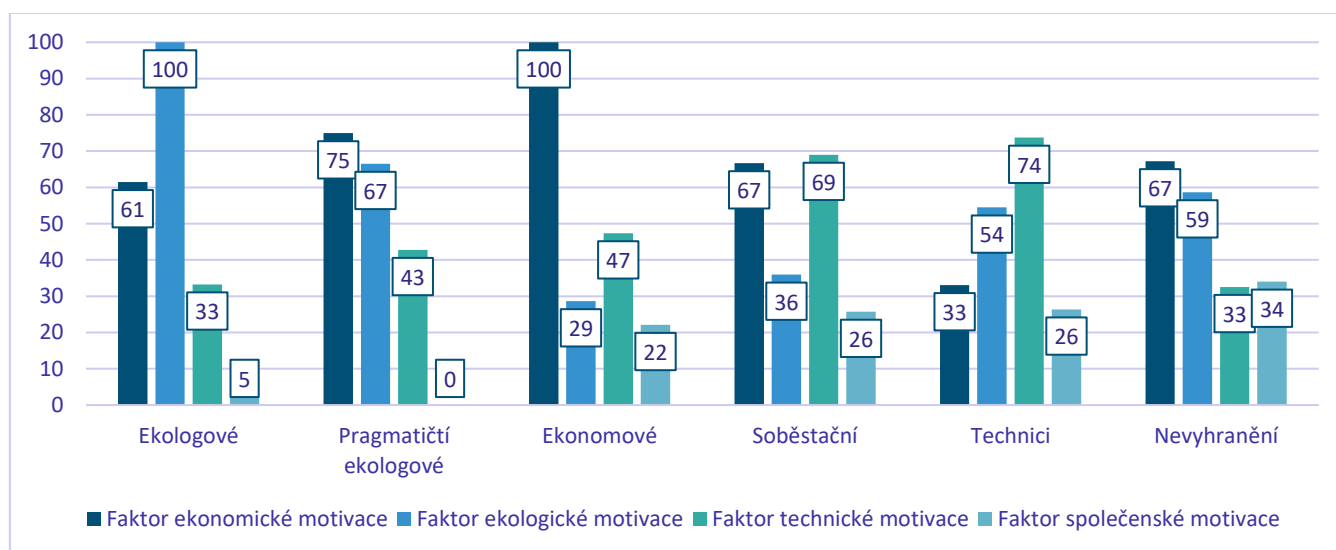
⁴ Podrobné informace k postupu faktorové analýzy a výsledkům jsou k dispozici v odborném článku [Motivation for households' investment in photovoltaics in Czechia: An exploratory factor analysis](#).

4. Šest tříd investorů do fotovoltaiky

Na základě toho, jak silně jednotlivce při pořízení FVE ovlivnily jednotlivé, výše definované, faktory, lze rozdělit majitele FVE do **šesti různých tříd**⁵. Jsou to: Ekologové (6 % respondentů), Pragmatičtí ekologové (22 %), Ekonomové (16 %), Soběstační (17 %), Technici (5 %) a Nevyhranění (34 %).

Následující obrázek uvádí bodové relativní zastoupení jednotlivých faktorů u jednotlivých tříd. Hodnota 100 znamená, že dává třída nejvyšší relativní hodnotu danému faktoru, 0 nejnižší. Pro Ekology je tedy nejdůležitější životní prostředí a pro Ekonomy finanční stránka investice.

Obrázek 9 Struktura rozhodování jednotlivých tříd investorů

⁵ Pojmenování tříd bylo definováno výzkumným týmem.

Ekologové

Třída Ekologů (zastoupena 6 % respondentů) je typická vyšším dosaženým vzděláním a vyšším rodinným příjmem, který přesahuje 80 tisíc korun měsíčně. Do této skupiny spadají spíše mladší lidé, zpravidla do 45 let, žijící napříč Českem. Pro Ekology je nejdůležitější snižování dopadů na životní prostředí. V těchto názorech zůstávají konzistentní.

Dlouhodobě se zajímají o inovace více než ostatní. Až dvakrát častěji než zástupci ostatních tříd vlastní elektromobil a současně je mezi Ekology více těch, kteří si ho plánují pořídit.

FVE by si Ekologové podle odpovědí ve výzkumu pořídili znovu. Současně si myslí, že mají FVE a životní prostředí v České republice pozitivní obraz a že většina lidí podporuje transformaci a přechod k obnovitelným zdrojům energie, přičemž by tato transformace měla jít přes malé instalace. Pro třídu Ekologů je typickým zdrojem informací o fotovoltaike internet, za odborníky osobně nebo na odborné veletrhy se radit zpravidla nechodí.

Pragmatictí ekologové

I třída Pragmatických ekologů (22 % respondentů) se vyznačuje typicky vyššími příjmy, respektive respondenti s nižšími příjmy nejsou v této skupině výrazně zastoupeni, a věkem do 45 let. Mezi Pragmatickými ekology se příliš nevyskytují zástupci, kteří by dosáhli pouze nízkého vzdělání. V názorech na životní prostředí se s třídou Ekologů shodují. Je pro ně důležitý respekt k životnímu prostředí a jsou přesvědčeni, že fotovoltaika má pozitivní obraz v ČR. Stejně jako Ekologové věří, že česká veřejnost souhlasí s odklonem od fosilních paliv a že rozvoj obnovitelných zdrojů (OZE) by měl jít přes malé instalace.

K pořízení fotovoltaiky jim ovšem jako důvod nestačí pouze motivace, že pomohou životnímu prostředí. Zhruba stejnou váhu totiž přikládají finanční stránce. Pro Pragmatické ekology je typické, že se zajímají o inovace. Fotovoltaické instalace by si pořídili znovu a jako zdroj informací je pro ně důležitá odborná literatura a specializované komunity nebo fóra, na rozdíl od sociálních sítí nebo známých.

Ekonomové

Zástupci z třídy Ekonomů (16 % respondentů) typicky bydlí ve větších městech, na vesnicích spíše chybí. Tato skupina se jinými slovy jako jediná vyznačuje tím, že je zde patrný vliv velikosti města. Většina z nich se řadí mezi středně příjmovou část populace, zástupci domácností s nejvyššími příjmy mezi nimi jsou ze všech tříd nejméně zastoupeni. Na druhou stranu se mezi nimi najdou zástupci všech věkových kategorií a všech typů vzdělání.

Důvody, které je přesvědčily k pořízení FVE, jsou, jak už název napovídá, hlavně ekonomické. Nevěří totiž tolik jako ostatní, že by měly obnovitelné zdroje energie (OZE) a ekologické směřování energetiky v české společnosti takový význam. Nevěří ani tomu, že by byla česká veřejnost nakloněna státní podpoře OZE a nejvíce ze všech tříd považují státní strategii rozvoje OZE za netransparentní a nedůvěryhodnou. Životní prostředí pro ně dlouhodobě není důležité. Elektromobil nevládní a ani si ho v budoucnu neplánují pořídit a typicky si nepořizují instalaci s baterií. Proto u nich při zvažování nákupu nových technologií převládá pravidlo, že pokud se jim koupě finančně nevyplatí, nekupují. Taktéž nepotvrdili žádné důležité zdroje informací.

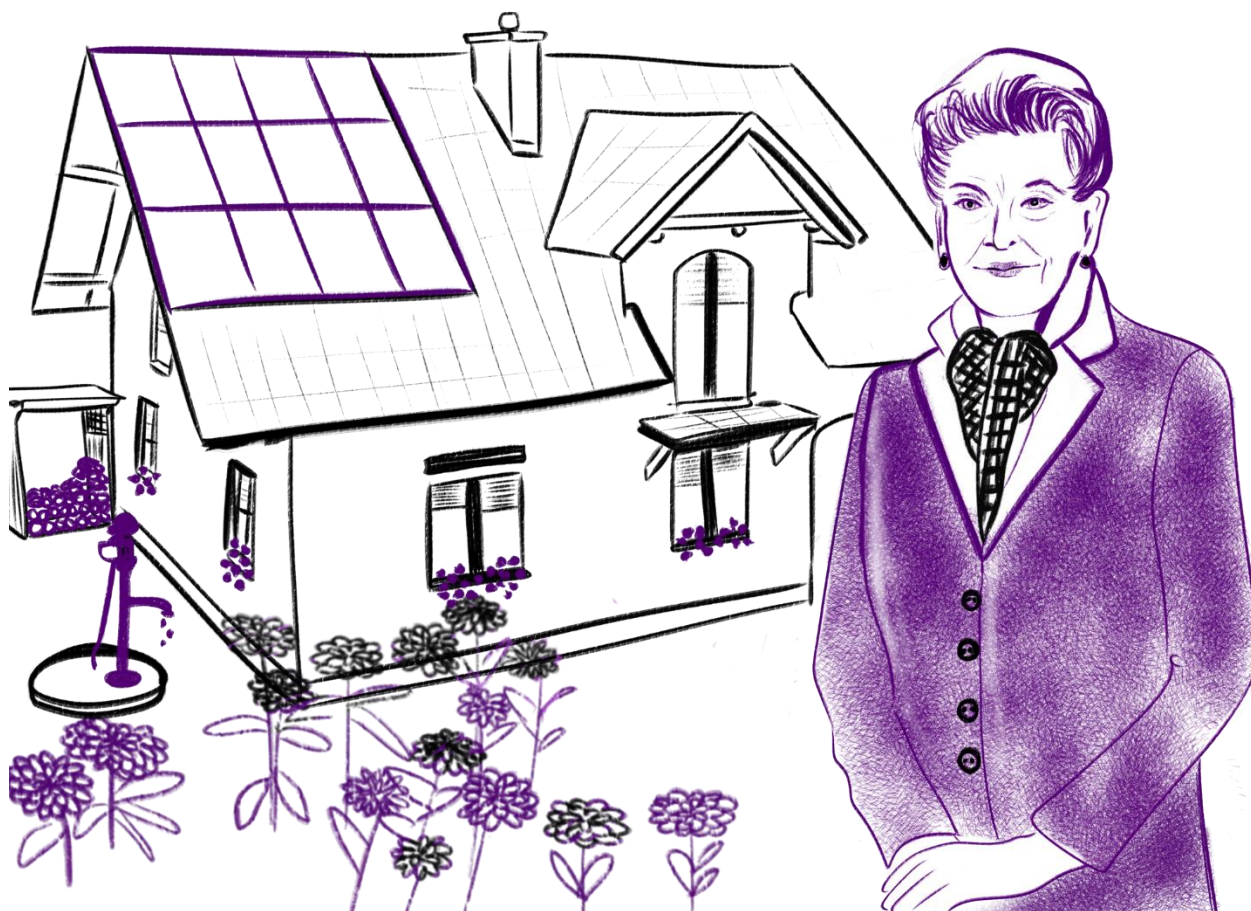

Soběstační

Typickým zástupcem této třídy (17 % respondentů) je člověk, jehož motivací pro pořízení FVE je být co nejvíce nezávislý na okolí z technického a ekonomického hlediska. Od Ekonomů se tato třída liší tím, že rádi o svých záležitostech rozhodují sami. Usilují o nezávislost jak na technickém poli (jejich cílem je vlastní zdroj, nezávislost na systému a velkých hráčích), tak na ekonomickém. K tomu ovšem potřebují nástroje, například na měření výroby a spotřeby energie. Baví je (více než ostatní) sledovat výrobu i spotřebu a hlídat si své finance. Zaměřením na finanční stránku se liší od následující skupiny techniků.

V kategorii Soběstačných se nejčastěji vyskytují lidé ve věku mezi 56 až 65 let. Jejich finanční příjmy jsou spíše vyšší (větší zastoupení tu mají respondenti s rodinným příjmem nad 80 tis. Kč). Soběstační si (podobně jako Technici) častěji než zástupci ostatních tříd pořizují FVE s baterií. Elektromobil zpravidla nemají, a dokud se jim koupě ekonomicky nevyplatí, ani si ho neplánují pořídit. Podle pravidla “koupit, až kdy se to vyplatí” se řídí obecně.

Soběstační nevěří tolik jako první dvě skupiny, že obnovitelné zdroje energie mají ve společnosti pozitivní obraz. Nemyslí si tedy ani to, že by byli lidé nakloněni státní podpoře obnovitelných zdrojů energie. Životní prostředí pro ně dlouhodobě není důležité. Podobně jako Ekonomové a Technici nepotvrzují žádné důležité zdroje informací.

Technici

Někteří zástupci třídy Techniků (5 % respondentů) by se dali nazvat domácími kutily. Jsou zde zastoupeny všechny věkové kategorie a všechny typy vzdělání, přičemž je v této třídě větší zastoupení mužů. Ve větších městech mnoho zástupců této třídy nenajdeme. Jde spíše o lidi s vyššími příjmy. Spolu se Soběstačnými patří k těm, kteří si typicky pořizují FVE s baterií. Ovšem na rozdíl od Soběstačných si technici plánují v budoucnu pořídit elektromobil.

V názorech jsou Technici silní, třebaže se liší v rámci své skupiny, ať už v pohledu na ekologii nebo finanční stránku investice. Stejně jako Ekonomové a Soběstační nepovažují státní energetické směřování za transparentní a důvěryhodné. Technici nevěří tolik jako ostatní, že mají obnovitelné zdroje energie pozitivní obraz v české společnosti. Zároveň nevěří ani v to, že by bylo veřejné mínění nakloněno státní podpoře OZE a že lidé souhlasí s odklonem od fosilních paliv. Není pro ně tak důležité zaobírat se životním prostředím. Stejně jako Ekonomové a Soběstační deklarují, že žádné zdroje informací pro ně nebyly důležité a také, že se nezajímají o inovace. Jako jediní mírně častěji deklarují, že už by si instalaci nepořídili.

Nevyhranění

Zpravidla jde spíše o generaci lidí, kteří přesáhli věkovou hranici 65 let a reprezentují spíše středněpříjmové skupiny napříč celou republikou. Zástupci této třídy (34 %) dosáhli v porovnání s ostatními skupinami nižšího vzdělání, nejčastěji středoškolského. Instalaci si typicky pořizují bez baterie a jako jediná skupina častěji instalovali FVE v rámci rekonstrukce domu.

Svůj název skupina získala proto, že její zástupci nejsou tak silní v názorech ani na své motivace, ani na rozvoj OZE a jeho obraz v české společnosti. Většina zástupců této třídy má na rozdíl od ostatních pěti tříd důvěru ke státní politice a strategii. Zároveň více než ostatní skupiny Nevyhranění pracují se zdroji, naslouchají různým názorům (odborníkům i známým) a jsou ochotni své názory měnit.

Ve vztahu k ekologii jsou Nevyhranění nakloněni ochraně životního prostředí, přičemž jako jediní uvádí, že jejich přístup k životnímu prostředí se po instalaci změnil. Současně si nejvíce ze všech myslí, že FVE a životní prostředí má v České republice pozitivní obraz a že lidé transformaci od fosilních paliv k obnovitelným zdrojům energie chtějí. Nevyhranění také na rozdíl od ostatních věří, že veřejné mínění je nakloněno státní podpoře obnovitelných zdrojů.

Ačkoliv se Nevyhranění zajímají o inovace, respondenti nedokázali odpovědět, zdali si v budoucnu chtějí pořídit elektromobil. Zpravidla ho zatím nevlastní.

5. Další postoje českých investorů do fotovoltaiky

Kromě Nevyhraněných (zhruba třetina respondentů), kteří jsou více ochotni naslouchat různým zdrojům a na tomto základě dokonce měnit názory, je zbylých pět skupin zpravidla pevně přesvědčeno o svých názorech a není ochotno je měnit. Kromě prvních dvou (Ekologové a Pragmatičtí ekologové) skupin také respondenti uvádějí, že žádné zdroje informací pro ně nebyly důležité. Téměř dvě třetiny respondentů (63 %) uvedlo, že u nich **nedošlo ke změně postoje** k životnímu prostředí.

U Nevyhraněných se tak díky naslouchání názorů a **získávání informací** například zlepšil přístup k životnímu prostředí a ke své spotřebě energie. Tato skupina navíc silněji než ostatní důvěřuje státní politice. Zásadní nedůvěru ve stát mají často Ekonomové, Soběstační a Technici.

Ekonomové, Soběstační a Technici si pořizují FVE ne kvůli obecnému blahu, ale aby tak **pokryli vlastní potřeby** a náklady na život. Soběstační zčásti vnímají, že je ve společnosti trendem směřování k obnovitelným zdrojům energie.

Snižování dopadů na životní prostředí je důležité pro všechny české investory do fotovoltaiky. Lidé s vyššími příjmy se zpravidla častěji nechávají při rozhodování o investici do fotovoltaiky více ovlivnit ekologickou a technickou motivací. Lze tedy říci, že si mohou dovolit mít i jiné pohnutky než pragmatické.

Nevyhranění typicky provádí instalaci FVE souběžně s **rekonstrukcí nemovitosti**. Naopak (čistí) Ekologové spíše nerekonstruují. To lze dát do souvislosti s tím, že zástupci této skupiny jsou především mladší a bohatší lidé, kteří častěji bydlí v novostavbách, rekonstrukci tedy nepotřebují.

Obecně lze tvrdit, že respondenti s vyhraněným **názorem** už jen hledají doplňující informace ohledně technických parametrů v odborné literatuře. Naopak ti, kteří nejsou ve svých názorech vyhranění, se často obrací k expertům, chodí se informovat na různé veletrhy a obrací se s prosbou o radu na známé.

S pozitivním obrazem FVE ve společnosti zcela souhlasí celkem 23 % respondentů, spíše souhlasí 58 % respondentů. Stejně tak jsou respondenti nakloněni státní podpoře OZE. S tímto tvrzením zcela souhlasí 24 % respondentů, spíše souhlasí 57 % respondentů.

S názorem, že **veřejnost souhlasí s odklonem od fosilních paliv**, se respondenti rozdělili na dvě poloviny. Ti, pro které hraje významnou roli v rozhodování faktor ekologické motivace, a ti, kteří nejsou ve svých názorech vyhranění, s tímto tvrzením častěji souhlasili. Zbylí respondenti častěji nesouhlasili. S tvrzením, že by měl rozvoj obnovitelných zdrojů energie jít přes malé instalace FVE na obytných domech, souhlasí 90 % respondentů.

Pro celkem 88 % respondentů je **životní prostředí** důležité. 47 % procent účastníků výzkumu s tvrzením zcela souhlasilo a 41 % spíše souhlasilo. Snížení dopadů na životní prostředí je výrazně

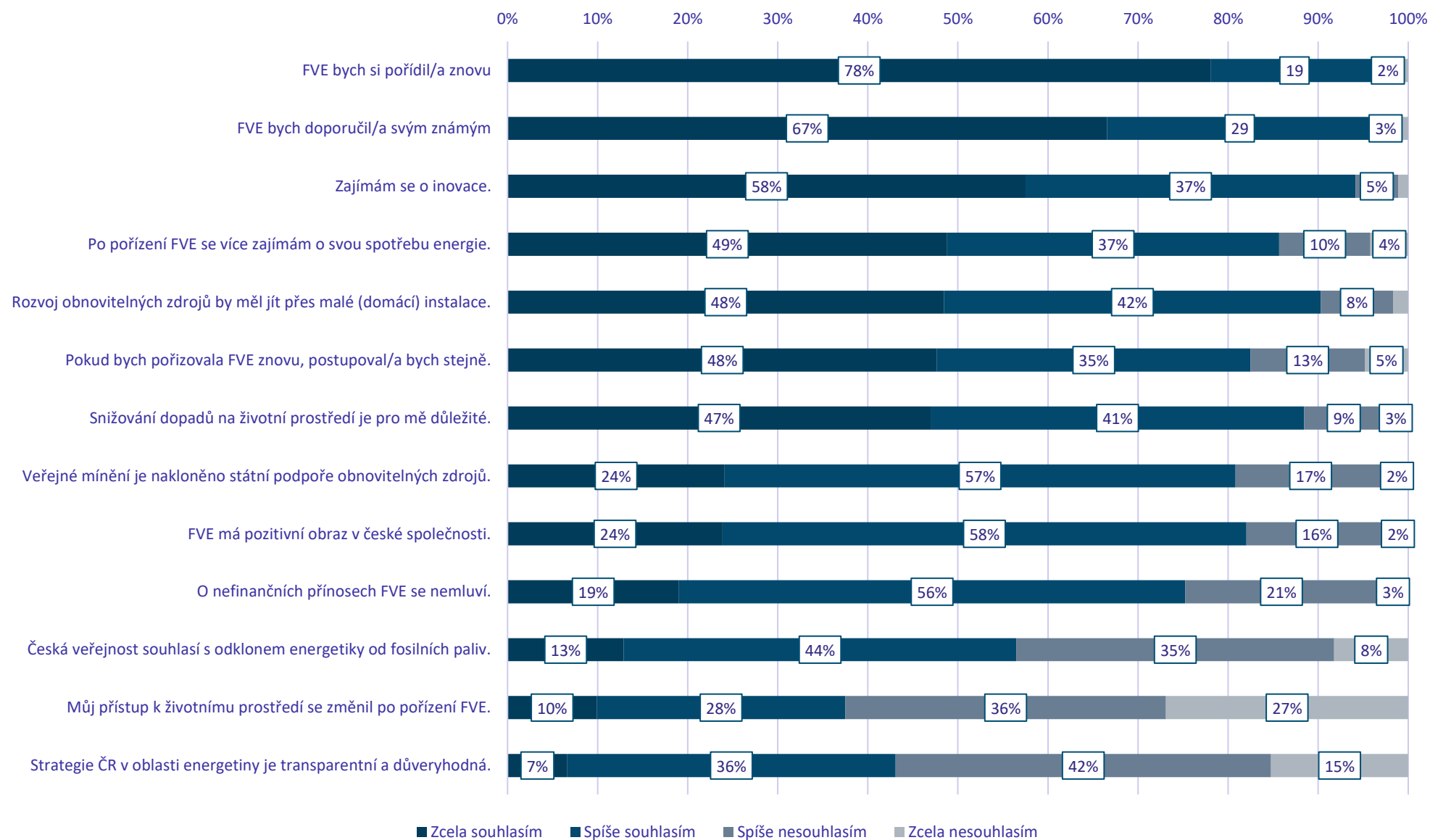
důležité především pro (pragmatické) ekology a pro Nevyhraněné. Ekonomové a Soběstační to popírají nebo odpověď vůbec neuvádějí.

Téměř všichni (dohromady 97 %) respondenti uvedli, že jsou s FVE **spokojení** a že by si ji pořídili znovu. Úplně nejčastěji s tímto tvrzením souhlasí zástupci z třídy Ekologů a Pragmatických ekologů. Jen ve dvou třídách existuje malé procento lidí, kteří se svou instalací nejsou spokojeni. Mezi Techniky jde o zhruba 5 % lidí a mezi Nevyhraněnými 5,5 % lidí. Jako důvod nespokojenosti uvádějí například technicko-ekonomický problém, že jim zařízení nefunguje tak, jak očekávali.

Po pořízení FVE svou **spotřebu** začalo více sledovat 86 % respondentů. Zásadně s tímto tvrzením nesouhlasí pouze malá skupina investorů, kteří svou spotřebu sledovali i před instalací FVE. Naopak nejčastěji souhlasí Nevyhranění. To může souviset s tím, že ostatní skupiny jsou názorově vyhraněné, a že tak mohou mít pocit, že se jejich přístup ke sledování spotřeby nezměnil.

Celkem 94 % respondentů uvedlo, že se **aktivně zajímají** o nové technologie. Ekologové a Pragmatictí ekologové přitom o sobě uvádějí, že se zajímají více než ostatní.

Názory a postoje respondentů

6. Závěr

Výzkum představil motivace domácností při pořizování fotovoltaických instalací. Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že lze mezi domácnostmi identifikovat 6 hlavních typů investorů, kteří se mezi sebou liší jak v tom, co je pro ně při rozhodování o pořízení FVE důležité, tak i do značné míry v obecných postojích. Identifikované skupiny investorů se pak liší i v sociodemografických charakteristikách. Výsledky výzkumu mohou přispět při tvorbě opatření na podporu rozvoje obnovitelných zdrojů. Díky této typologii je možné vybraná opatření (například komunikační) přesněji formulovat a zacílit.

Zároveň také výzkum poukázal na některé limitace. Jednou z nich je výrazná převaha mužských respondentů, jako převažujících osob odpovědných za administraci dotace. Další výzkum se tak může zaměřit na interní procesy rozhodování v domácnostech. Výzkum se také ze své povahy zaměřil na investory/domácnosti, které již fotovoltaiku pořídily. Důležitou částí “příběhu” jsou však také motivace těch, kteří si FVE (zatím) nepořídili. V neposlední řadě je pravděpodobné, že s tím, jak se bude FVE na střeších rodinných domů rozšiřovat, budou se měnit i motivace pořízení. Zahraniční studie například zmiňují větší vliv okolí, který se zatím v našem výzkumu tolik neprojevil. Zároveň lze očekávat posun také vzhledem k probíhající ruské agresi na Ukrajině. Tím se může (postupně) měnit zastoupení tříd investorů.

